

अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा अनुदान सम्बन्धी कार्यविधि, २०८०

प्रस्तावना:

प्रत्येक नागरिकलाई राज्यबाट आधारभूत तहसम्मको शिक्षा अनिवार्य तथा निःशुल्क हुने संविधान प्रदत्त मौलिक हकलाई व्यवहारमा उतारी शिक्षामा सबैको सहज एवम् समतामूलक पहुँच र निरन्तरता सुनिश्चित गर्न, सम्पूर्ण नागरिकले आधारभूत शिक्षा अनिवार्य रूपमा प्राप्त गर्ने वातावरण सिर्जना गर्न बाञ्छनीय भएकोले विनियोजन ऐन, २०८० को दफा ९, (२) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी सामाजिक विकास मन्त्रालयले यो कार्यविधि तयार गरेको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. सङ्क्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस कार्यविधिको नाम "अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा अनुदानसम्बन्धी कार्यविधि, २०८०" रहेको छ ।

(२) यो कार्यविधि मन्त्रालयबाट स्वीकृत भएपछि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,-

- (क) "मन्त्रालय" भन्नाले बागमती प्रदेश सरकार, सामाजिक विकास मन्त्रालयलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ख) "स्थानीय सरकार" भन्नाले जिल्ला समन्वय समिति, महानगरपालिका, उपमहानगरपालिका, नगरपालिका र गाउँपालिका समेतलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ग) "निर्देशनालय" भन्नाले बागमती प्रदेश सरकार शिक्षा विकास निर्देशनालयलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (घ) "अनिवार्य शिक्षा" भन्नाले नेपाल सरकारद्वारा तोकिएको उमेर समूहका बालबालिकालाई विद्यालय वा वैकल्पिक शैक्षिक संस्थामा भर्ना भई नियमित अध्ययन गर्ने र आधारभूत तहको अध्ययन पूरा गर्ने बाध्यकारी व्यवस्थालाई सम्झनु पर्दछ ।

१

माननीय कुमारी सोरकान
सामाजिक विकास मन्त्री

- (ड) "निःशुल्क शिक्षा" भन्नाले विद्यालय वा शैक्षिक संस्थाले विद्यार्थी वा अभिभावकबाट कुनै पनि शीर्षकमा कुनै पनि शुल्क असुल नगरी दिइने शिक्षालाई सम्झनु पर्दछ ।
- (च) "आधारभूत शिक्षा" भन्नाले कक्षा एकदेखि कक्षा आठसम्मको विद्यालय शिक्षा सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद-२

उद्देश्य, शर्त, छनोट प्रक्रिया र मापदण्ड

३. उद्देश्य: यस कार्यविधिको उद्देश्य देहाय बमोजिम रहेको छ:-

- (क) अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा लागु गर्नका लागि स्थानीय तह छनोटका आधार तथा मापदण्ड तयार गर्नु
- (ख) अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणाका आधारहरू तयार गर्नु,
- (ग) तोकिएको उमेर समूहका बालबालिकाहरूलाई विद्यालय वा अन्य वैकल्पिक शैक्षिक संस्थामा भर्ना भई नियमित अध्ययन गर्ने र आधारभूत तहको अध्ययन पूरा गर्ने वातावरण सिर्जना गर्नु,

४. शर्त: अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा लागु गर्न प्रस्ताव पेस गर्ने स्थानीय तहले देहाय बमोजिमको शर्तहरू पालना गर्नुपर्नेछ:-

(क) चार वर्ष पूरा भई तेह वर्ष उमेर पूरा नभएका बालबालिकालाई प्रत्येक स्थानीय तह मार्फत आधारभूत तहसम्म अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा प्रदान गर्ने प्रयोजनार्थ सम्बन्धित स्थानीय तहले आफ्नो क्षेत्रभित्र देहायको विवरण खुलाई प्रस्ताव पेस गर्नुपर्नेछ:-

- निरक्षर नागरिक
- अपाङ्गताको प्रकृति अनुसार अपाङ्गता भएका बालबालिका
- आर्थिक, भौगोलिक, शारीरिक वा मानसिक अवस्था वा अन्य कुनै प्रतिकूलताका कारण विद्यालय जान नसकेका बालबालिका
- आधारभूत तथा माध्यमिक तहमा अध्ययनरत दलित बालबालिका
- अभिभावक पहिचान नभएका वा पत्ता नलागेका बालबालिका

५/१/२०१९

माननीय कुमारी मोक्तान
सामाजिक विकास मन्त्री

शहीद, बेपता पारिएका व्यक्ति, द्वन्द्व पीडित, घइते तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिका छोराछोरी विद्यालयमा अध्ययन गर्ने अवसर नपाएका वा अध्ययन गर्ने क्रममा विचैमा पढाइ छोडेका विद्यालय उमेर समूहका बालबालिका

- (ख) सम्बन्धित गाउँ/नगर शिक्षा समितिको निर्णय
(ग) आफ्नो क्षेत्र भित्र यसै आ.व. मा अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा गर्ने सम्बन्धित स्थानीय तहको प्रतिबद्धता सहितको निर्णय
(घ) अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा सम्बन्धी प्रस्तावित कार्यक्रमको क्षेत्र अनुसूची -२ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनुपर्नेछ,
(ङ) प्रस्तावित कार्यक्रम, बजेट तथा कार्ययोजना सहित तोकिएको ढाँचामा आवेदन दिनुपर्ने ।

५. छनोट प्रक्रिया: दफा ४ बमोजिमका शर्त पूरा गरेका स्थानीय तहलाई अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणासम्बन्धी अनुदानका लागि छनोट गर्दा देहायका प्रक्रिया अवलम्बन गर्नु पर्नेछ:-

- (क) दफा ४ बमोजिमका शर्त पूरा गरेका स्थानीय तहहरूले अनुदानका लागि अनुसूची -१ मा तोकिएको ढाँचा र कागजातहरू संलग्न गरी आवेदन पेस गर्न निर्देशनालयले कम्तीमा १५ दिनको सार्वजनिक सूचना राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकामा र निर्देशनालयको वेबसाइटमा प्रकाशित गर्ने,
(ख) उपदफा १ बमोजिम प्राप्त प्रस्तावनाको जाँचबुझ तथा मूल्याङ्कन गरी दफा ४ बमोजिमका शर्त पूरा गरेका स्थानीय तहमध्ये दफा ७ बमोजिमको मापदण्ड अनुसार सबैभन्दा बढी अङ्क प्राप्त गर्ने स्थानीय तहलाई छनोट गर्ने,
(ग) दुई वा दुईभन्दा बढी स्थानीय तहको अङ्क बराबर भएमा कम खुद भर्ना दर (NER) भएको स्थानीय तहलाई छनोट गर्ने ।

६. प्रस्तावना जाँचबुझ तथा मूल्याङ्कन समिति: (१) यस समितिमा निम्नानुसारका पदाधिकारीहरू रहने छन्:-

- (क) निर्देशक, शिक्षा विकास निर्देशनालय - संयोजक
(ख) प्रमुख, प्रशासन योजना तथा शिक्षा विकास महाशाखा, सामाजिक विकास मन्त्रालय - सदस्य
(ग) शिक्षा विकास निर्देशनालय रहेको जिल्लाको शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई प्रमुख - सदस्य
(घ) निर्देशनालय रहेको जिल्लाको स्थानीय तहको शिक्षा महाशाखा/शाखा प्रमुख

सामाजिक विकास मन्त्री
कुमारी मोक्तान

- सदस्य

(ड) योजना तथा कार्यक्रम शाखाको अधिकृत

- सदस्य-सचिव

(२) समितिले आवश्यकतानुसार सम्बन्धित विषयको विज्ञ व्यक्तिलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(३) बैठक सम्बन्धी कार्यविधि समिति आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

(४) समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार: प्रस्ताव जाँचबुझ तथा मूल्याङ्कन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछ:-

(क) जिल्लागत कोटा निर्धारण गर्ने,

(ख) दफा ५ बमोजिम कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि सूचना आह्वान गर्ने,

(ग) दफा ७ बमोजिम मापदण्डको आधारमा स्थानीय तह छनोट गरी अनुदान प्रदान गर्नको लागि निर्देशनालय समक्ष सिफारिस गर्ने ।

७. छनोटका मापदण्डहरू : अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा सम्बन्धी प्रस्ताव पेस गर्ने स्थानीय तह छनोट गर्दा तपसिलका मापदण्डका आधारमा गरिनेछ:-

(क) आधारभूत तह (कक्षा १-८) : २० अङ्क

१. बागमती प्रदेशको कक्षा १ - ८ को खुदभर्ना दर ९६.३८ भन्दा कम भएमा

-२० अङ्क

२. बागमती प्रदेशको कक्षा १ - ८ को खुदभर्ना दर ९६.३८ भन्दा माथि १०० भन्दा कम भएमा

-१० अङ्क

(ख) भौगोलिक क्षेत्र : २० अङ्क

१. गाउँपालिका भएमा - २० अङ्क

२. नगरपालिका भएमा - १५ अङ्क

३. उपमहानगरपालिका/महानगरपालिका भएमा - १० अङ्क

(ग) लागत साझेदारी गर्ने गरी प्रस्ताव भएमा- १० पूर्णाङ्क

१. साझेदारी गर्ने रकम समेत उल्लेख गरी प्रस्ताव गरेमा -१० अङ्क

२. कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने गरी मात्र प्रस्ताव गरेमा - ५ अङ्क

परिच्छेद-३

अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा प्रक्रिया तथा आधारहरू

४
[Signature]

[Signature]

[Signature]
माननीय कुमारी मोक्तान
सामाजिक विकास मन्त्री

८. प्रक्रिया तथा आधारहरु: अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणाका प्रक्रिया तथा आधारहरु देहाय बमोजिम हुनेछन्:-

- (क) घरधुरी सर्वेक्षण गरी विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिका पहिचान गर्ने,
- (ख) पहिचान भएका बालबालिकाको प्रकृति अनुसार विभिन्न कार्यक्रमहरुको व्यवस्था गरी पायक पर्ने विद्यालय/विशेष शिक्षा कक्षा/वैकल्पिक शिक्षा/अनौपचारिक तथा खुल्ला शिक्षामा भर्ना गराई नियमित पठनपाठनको व्यवस्था गर्ने,
- (ग) विद्यालय उमेर समूहका कुनै पनि बालबालिका विद्यालय बाहिर नभएको कुरा वडा शिक्षा समितिको बैठकबाट सुनिश्चित गर्ने,
- (घ) विद्यालय बाहिर कुनै पनि बालबालिका नरहेको कुरा सुनिश्चित भए पश्चात् वडा शिक्षा समितिबाट सार्वजनिक कार्यक्रमको आयोजना गरी वडास्तरीय अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा लागु भएको घोषणा गर्ने,
- (ङ) स्थानीय तहको सबै वडाहरुबाट अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा भए पश्चात् गाउँ/नगर शिक्षा समितिको निर्णय गरी सार्वजनिक कार्यक्रमको आयोजना गरेर स्थानीय तह स्तरीय अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा गर्ने ।

परिच्छेद-४

सम्बद्ध निकायहरुको भूमिका

९. मन्त्रालयको भूमिका: कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि सामाजिक विकास मन्त्रालयको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि आवश्यक मापदण्ड तयार गर्ने
- (ख) कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गर्ने
- (ग) कार्यक्रमको प्रभावकारिताका लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र सम्बन्धित स्थानीय सरकारसँग आवश्यक समन्वय गर्ने
- (घ) कार्यक्रमको नतिजामुखी अनुगमन, मूल्याङ्कन र प्रभावकारिता अध्ययन सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने
- (ङ) कार्यक्रमको प्रभावकारिता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक निर्णय गर्ने ।

१०. शिक्षा विकास निर्देशनालयको भूमिका: कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि शिक्षा विकास निर्देशनालयको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछ:-

५

सामाजिक विकास मन्त्री

- (क) कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि स्वीकृत कार्यविधि अनुसार सूचना प्रकाशन गरी स्थानीय तहबाट प्रस्ताव माग गर्ने
- (ख) प्राप्त प्रस्तावको जाँचबुझ तथा मूल्याङ्कन गर्ने, गराउने
- (ग) मूल्याङ्कन भएका प्रस्तावहरू प्राथमिकता सहित प्रस्ताव जाँचबुझ तथा मूल्याङ्कन समितिमा पेस गर्ने
- (घ) कार्यविधिमा निर्धारण भएको प्रावधान बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सहजीकरण गर्ने
- (ङ) कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि नियमित अनुगमन, मूल्याङ्कन र प्रतिवेदन सम्बन्धी कार्य गर्ने, गराउने ।

११. गाउँ/नगर शिक्षा समितिको भूमिका: कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि गाउँ/नगर शिक्षा समितिको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी नीति, योजना, कार्यक्रम तय गर्ने,
- (ख) सम्बन्धित वडा शिक्षा समितिलाई आफ्नो वडाको क्षेत्रभित्रका बालबालिकाहरूको दफा ४ (क) अनुसारको विवरण वार्षिक रूपमा लिई अध्यावधिक गर्न लगाउने,
- (ग) स्थानीय तहमा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संघ संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने,
- (घ) संघीय एवं प्रदेश सरकारका विषयगत मन्त्रालयहरू तथा अन्तर स्थानीय तहसँग आवश्यक समन्वय गर्ने,
- (ङ) सबै वडामा अनुसूची -३ मा उल्लेखित कार्यक्रमका क्षेत्रहरूलाई समेटी कार्यक्रम सञ्चालन गर्न स्रोत, साधनको परिचालन गर्ने गराउने,
- (च) वडा शिक्षा समिति मार्फत वडामा अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा गर्न सहजीकरण गर्ने,
- (छ) सबै वडामा अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा भए पश्चात् स्थानीय तह स्तरमा अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा गर्ने, गराउने,
- (ज) कार्यक्रम कार्यान्वयनको अनुगमन/मूल्याङ्कन गरी सोको प्रतिवेदन स्थानीय तहमा पेस गर्ने ।

१२. वडा शिक्षा समितिको भूमिका: कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि वडा शिक्षा समितिको भूमिका देहाय बमोजिम हुनेछः-

सुमन शर्मा कुमारी मोक्तान
सामाजिक विकास मन्त्री

- (क) आफ्नो वडा भित्रका बालबालिकाहरूको दफा ४(क) अनुसारको विवरण वार्षिक रूपमा लिई अध्यावधिक गर्ने,
(ख) आफ्नो वडामा अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा कार्यक्रम लागु गर्नका लागि आवश्यक कार्यक्रम, बजेटको व्यवस्था गर्ने,
(ग) गाउँ/नगर शिक्षा समितिबाट प्राप्त कार्यक्रमहरू विद्यालय मार्फत कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
(घ) आफ्नो वडामा अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा गर्ने,
(ङ) कार्यक्रम कार्यान्वयनको अनुगमन/मूल्याङ्कन गरी सोको प्रतिवेदन गाउँ/नगर शिक्षा समिति समक्ष पेश गर्ने ।

परिच्छेद-५

कार्यक्रम सञ्चालन विधि र पालना गर्नुपर्ने शर्तहरू

१३. अनुसूची -३ मा उल्लेख भएका कार्यक्रमका क्षेत्रभित्र रही कार्यक्रम, बजेट तथा कार्ययोजना सहित तोकिएको ढाँचामा आवेदन दिनुपर्नेछ,
१४. स्थानीय तहको आर्थिक कार्यविधि ऐन तथा नियमावलीले खर्चको नर्म्स प्रयोग गरी निर्देशनालयले बजेटको सीमाभित्र रही सम्झौता अनुसारका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्नु गराउनु पर्नेछ,
१५. सम्झौता अनुरूपको कार्य सुरु भए पश्चात् निर्देशनालयले सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम पहिलो किस्ता बापत अनुदान रकमको बढीमा ६०% सम्म रकम पेशकी स्वरूप स्थानीय तहको खातामा निकास दिइनेछ,
१६. स्थानीय तहको उपप्रमुख/उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा सम्बन्धित वडाको वडाध्यक्ष सहित बढीमा पाँच जना सदस्यहरू रहने गरी एक अनुगमन समिति गठन गर्नुपर्नेछ । यस समितिले अनुगमन योजना बनाई नियमित रूपमा पृष्ठपोषण दिने र कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन प्रथम पक्ष समक्षपेश गर्नुपर्नेछ ।
१७. २०८१ को जेठ मसान्तसम्म कार्यसम्पन्न गरी बाँकी रकम माग गर्दा निम्न कागजातहरू पेश गर्नुपर्नेछः-
(क) सञ्चालन गरिएको कार्यक्रमको माइन्युट, बिल भरपाई,
(ख) अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणाको माइन्युट,
(ग) सञ्चालन भएका क्रियाकलापहरू र खरिद गरी स्थापना गरिएको सामानहरूको फोटो,

७

मात्रनीय कुमारी सोक्तान
सामाजिक विकास मन्त्री

(घ) कार्य सम्पन्न गर्दा गरेको सम्पूर्ण कामको रकम सहितको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ।

१८. सम्झौतामा उल्लिखित शर्तको अधीनमा रही कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुपर्नेछ । योजनाको प्रस्तावित कार्ययोजना बमोजिम कार्य नगरेमा दोस्रो किस्ता बापतको रकम निकास हुने छैन ।

परिच्छेद-६

विविध

१९. विवरण पठाउनु पर्ने: सम्बन्धित स्थानीय तहले अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी भए गरेका सम्पूर्ण कार्यक्रमको विवरण शिक्षा विकास निर्देशनालय र सामाजिक विकास मन्त्रालयमा पठाउनु पर्नेछ ।
२०. खर्च व्यवस्थापन: कार्यक्रम सञ्चालनका लागि मापदण्ड तयारी, बैठक तथा सूचना प्रकाशन लगायतका व्यवस्थापकीय कार्यमा भएको अत्यावश्यक खर्च सम्बन्धित कार्यक्रम शीर्षकबाट व्यवस्थापन गर्न सकिनेछ ।
२१. लेखा तथा लेखापरीक्षण: अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा कार्यक्रम कार्यान्वयन अनुदान बापत प्राप्त गरेको रकमको नेपाल सरकारको लेखा प्रणाली अनुसार लेखा राख्नुपर्नेछ र लेखापरीक्षण प्रचलित कानूनबमोजिम गर्नु पर्नेछ ।
२२. सरकारी बाँकी सरह असुलउपर गरिने: अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा अनुदान प्राप्त गर्ने स्थानीय तहले सम्झौतामा तोकिएको शर्त विपरीत कार्य गरेमा वा कार्य सम्पन्न नगरी बिचमा कार्य छाडेमा अनुदान निकास भएको रकम सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ ।
२३. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस कार्यविधिमा उल्लेख भएदेखि बाहेकका अन्य विषयमा प्रचलित कानूनबमोजिम हुनेछ । साथै आर्थिक वर्ष २०७९/०८० मा अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्बन्धी भए गरेका कार्यहरु यसै कार्यविधि अनुसार भएको मानिनेछ ।
२४. कार्यविधि संशोधन तथा परिमार्जन: यस कार्यविधिमा उल्लेख भएका विषयहरूमा आर्थिक दायित्व पर्ने विषय क्षेत्रमा आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको राय/सहमति लिई मन्त्रालयले संशोधन तथा परिमार्जन गर्न सक्नेछ ।

५

माननीय कुमारी सोलतान
सामाजिक विकास मन्त्री

अनुसूची - १

(दफा ५ (क) सँग सम्बन्धित प्रस्ताव फाराम)

१. स्थानीय तहको नाम:

२. ठेगाना:-

३. वि.सं. २०७८ सालको राष्ट्रिय जनगणना अनुसार निम्न उमेर समूहको जनसंख्या विवरण

क्र.स.	उमेर समूह	केटी	केटा	जम्मा	कैफियत
१	०-४ वर्ष उमेर पूरा भएको				
२	५-९ वर्ष उमेर पूरा भएको				
३	१०-१२ वर्ष उमेर पूरा भएको				

४. विद्यार्थी विवरण (२०७९ को Integrated Educational Management Information System, IEMIS का आधारमा)

*क) प्रारम्भिक बालविकास तथा शिक्षा (ECD)

४ वर्षभन्दा कम उमेर समूह			४ वर्ष उमेर पूरा भएका			५ वर्षभन्दा माथिल्लो उमेरका			कैफियत
छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	

ख) आधारभूत तह (कक्षा १-५)

५ वर्ष उमेर समूहका			५-९ वर्ष उमेर समूहका			९ वर्षभन्दा माथिल्लो उमेर समूहका			कैफियत
छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	

ग) आधारभूत तह (कक्षा ६-८)

९ वर्ष भन्दा कम उमेर समूहका			१०-१२ वर्ष उमेर समूहका			१२ वर्षभन्दा माथिल्लो उमेर समूहका			कैफियत
छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	

५. लागत साझेदारी सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	लागत साझेदारी गर्न चाहेको क्षेत्र	व्यहोर्न चाहेको रकम रु.	प्राविधिक सहयोग	कैफियत

९

माननीय दुमारी मोक्तान
सामाजिक विकास मन्त्री

पुनश्च: १) लागत साझेदारी गर्न चाहेको कार्यक्रमको क्षेत्र अनुसूची -२ बमोजिमको क्षेत्रलाई समेटेर राख्नु पर्नेछ ।

२) कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा आर्थिक साझेदारी बाहेक आवश्यकता अनुसार अन्य क्षेत्रमा साझेदारी गर्ने भएमा प्राविधिक सहयोग गर्ने भनी सो शब्द नै उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

६. निम्न अनुसारको विवरण उल्लेख गर्नुहोस्:-

- निरक्षर नागरिक
- अपाङ्गताको प्रकृति अनुसार अपाङ्गता भएका बालबालिका
- आर्थिक, भौगोलिक, शारीरिक वा मानसिक अवस्था वा अन्य कुनै प्रतिकूलताका कारण विद्यालय जान नसकेका बालबालिका
- आधारभूत तथा माध्यमिक तहमा अध्ययनरत दलित बालबालिका
- अभिभावक पहिचान नभएका वा पत्ता नलागेका बालबालिका
- शहीद, वेपता पारिएका व्यक्ति, द्वन्द्व पीडित, घइते तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिका छोराछोरी विद्यालयमा अध्ययन गर्ने अवसर नपाएका वा अध्ययन गर्ने क्रममा बीचैमा पढाइ छोडेका विद्यालय उमेर समूहका बालबालिका

तयार गर्ने:

शिक्षा महाशाखा/शाखा प्रमुख

प्रमाणित गर्ने:

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

कार्यालयको छाप

माननीय कुमारी सोरकान
सामाजिक विकास सन्धी

अनुसूची - २
दफा ४ (ग) सँग सम्बन्धित
प्रस्तावित कार्यक्रमको क्षेत्रहरु

- क) अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षासम्बन्धी प्रचारप्रसार तथा घरदैलो अभियान
- ख) अभिभावक चेतना कार्यक्रम
- ग) विद्यालय उमेर समूहका विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाहरुको लगत संकलन (फाराम छुपाई, कम्प्यूटर प्रविष्टि, प्रतिवेदन लगायत)
- घ) विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाहरु विद्यालयमा आई भर्ना भएकालाई विद्यालय पौशाक, झोला लगायत आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण स्टेशनरी लगायतका सहायता
- ङ) विद्यालयमा भर्ना भएका कक्षा ३ सम्मका विद्यार्थीहरुलाई नियमित मेन्टरिङ/काउन्सेलिङ
- च) पूर्व प्राथमिक कक्षा (ECD) मा शिक्षण गर्ने शिक्षकहरुलाई मन्टेश्वरी तालिम
- छ) कक्षा ३ सम्मका बालबालिकालाई लक्षित गरी बालमैत्री शिक्षण सामग्री तथा कक्षाकोठा व्यवस्थापन
- ज) विशेष आवश्यकता भएका बालबालिकाहरुका लागि सहयोग कार्यक्रम
- झ) अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षाकार्यक्रम योजना निर्माण, कार्यान्वयन अवस्था र प्रगति समीक्षा बैठक (वडा र स्थानीय तहस्तरमा)
- ञ) कार्यक्रम अनुगमन सुपरिवेक्षण
- ट) अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा

११

माननीय कुमारी सोलमान
सामाजिक विकास मन्त्री

शिक्षा विकास निर्देशनालय, बागमती प्रदेश, हेटौडा (यसपछि प्रथम पक्ष भनिएको) र
.....जिल्लाको गाउँपालिका/नगरपालिका (यसपछि द्वितीय
पक्ष भनिएको) बिच अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालनका लागि तपसिलका शर्तहरू पालना
गर्ने गरी यो सम्झौता गरिदियो/लियो ।

क. प्रथम पक्षले पालना गर्नुपर्ने शर्तहरू:-

१. सम्झौता अनुसारको कार्यक्रम सञ्चालनका लागि तहाँ स्थानीय तहलाई अधिकतम रु.
अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
२. स्थानीय तहलाई कार्यक्रम सञ्चालनका लागि सम्झौता भए पश्चात् पहिलो किस्तामा ६० प्रतिशतले
हुन आउने रकम स्थानीय तहको खातामा अनुदान निकास दिइनेछ बाँकी ४० प्रतिशतसम्मको
रकम कार्य सम्पन्न गरेपछि बिल भरपाई बमोजिम स्थानीय तहको खातामा अनुदान रकम निकास
गरिनेछ ।
३. तोकिएको समयभित्र कार्य सम्पन्न नगरेमा वा कार्य अधुरो गरेको पाइएमा अन्तिम किस्ता रकम
निकास दिन प्रथम पक्ष बाध्य हुने छैन ।
४. सम्झौता विपरीत कार्य गरेको पाइएमा प्रथम पक्षले जुनसुकै बेला यो सम्झौता रद्द गर्नेछ ।
सम्झौता रद्द भएमा दिइएको अनुदान रकम सम्बन्धित स्थानीय तहबाट फिर्ता गर्नु पर्नेछ ।

ख. दोस्रो पक्षले पालना गर्नुपर्ने शर्तहरू:-

१. उल्लेखित अनुदान रकम दोस्रो पक्षले निम्न शीर्षकमा खर्च गर्नु पर्नेछ:-

क) अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षासम्बन्धी प्रचारप्रसार तथा घरदैलो अभियान

ख) अभिभावक चेतना कार्यक्रम

ग) विद्यालय उमेर समूहका विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाहरुको लगत संकलन (फाराम
छपाई, कम्प्यूटर प्रविष्टि, प्रतिवेदन लगायत)

घ) विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाहरु विद्यालयमा आई भर्ना भएकालाई विद्यालय पोशाक,
झोला लगायत आवश्यक पर्ने सम्पूर्ण स्टेसनरी लगायतका सहायता

ङ) विद्यालयमा भर्ना भएका कक्षा ३ सम्मका विद्यार्थीहरुलाई नियमित मेन्टरिङ/काउन्सेलिङ

- च) पूर्व प्राथमिक कक्षा (ECD) मा शिक्षण गर्ने शिक्षकहरूलाई मन्टेश्वरी तालिम
 - छ) कक्षा ३ सम्मका बालबालिकालाई लक्षित गरी बालमैत्री शिक्षण सामग्री तथा कक्षाकोठा व्यवस्थापन
 - ज) विशेष आवश्यकता भएका बालबालिकाहरूका लागि सहयोग कार्यक्रम
 - झ) अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा कार्यक्रम योजना निर्माण, कार्यान्वयन अवस्था र प्रगति समीक्षा बैठक (वडा र स्थानीय तहस्तरमा)
 - ञ) कार्यक्रम अनुगमन सुपरिवेक्षण
 - ट) अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणा
२. सम्बन्धित शीर्षकमा छुट्याइएको रकम सम्बन्धित शीर्षकमा नै खर्च गर्नुपर्नेछ । तोकिएको शीर्षकमा तोकिएको रकम अपुग भई थप गर्नुपर्ने भएमा सम्बन्धित स्थानीय तहले नै व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ ।
३. दोस्रो पक्षले हस्ताभित्र अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणाको कार्य सम्पन्न गरी भित्र विलभरपाई अनिवार्य रूपमा पेस गरिसक्नुपर्नेछ ।
४. स्थानीय तहले सम्झौता भएको सात दिनभित्र कार्य प्रारम्भ गर्नु पर्नेछ ।
५. बुँदा न. १ अनुसारका कार्यक्रमको कार्ययोजना निर्माण गरी स्थानीय तहले कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ ।
६. प्रभावकारी रूपमा कार्यक्रम सम्पन्न गर्ने जिम्मेवारी स्थानीय तहको हुनेछ ।
७. स्थानीय तहको उपप्रमुख/उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा सम्बन्धित वडाको वडाध्यक्ष सहित आवश्यक संख्यामा सदस्यहरू रहने गरी एक अनुगमन समिति गठन गर्नु पर्नेछ । यस समितिले अनुगमन योजना बनाई नियमित रूपमा पृष्ठपोषण दिने र कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन प्रथम पक्ष समक्ष पेस गर्नु पर्नेछ ।
८. स्थानीय तहले कार्यक्रम सञ्चालन पूर्वको अवस्था र कार्यक्रम सम्पन्न भए पश्चात्को अवस्थाको विश्लेषण गरी कार्यक्रमको प्रभावकारिताको मूल्याङ्कन गरी अन्तिम प्रतिवेदन प्रथम पक्ष समक्ष पेस गर्नु पर्नेछ ।
९. नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारबाट जारी भएका सार्वजनिक खरिद ऐन, नियमावली तथा कार्यविधिअनुसार गर्नु गराउनुपर्नेछ ।

१३

माननीय कुमारी मोक्तान
सामाजिक विकास मन्त्री

१०. खरिद भएका सामग्रीको जिन्सी दाखिला गर्ने, सामग्रीको उपयोग तथा सोको रेखदेख र उचित मर्मत सम्भार गर्ने कार्य स्वतः विद्यालयको हुने गरी विद्यालयलाई नै जिम्मेवार बनाउनु पर्नेछ ।

११. दोस्रो किस्ता माग गर्दा निम्न कागजातहरू पेस गर्नु पर्नेछः-

(क) सञ्चालन गरिएको कार्यक्रमको माइन्ड्युट, बिल भरपाई

(ख) अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा घोषणाको माइन्ड्युट

(ग) सञ्चालन भएका क्रियाकलाप र खरिद गरी स्थापना गरिएका सामानहरूको फोटो

(घ) कार्य सम्पन्न गर्दा गरेको सम्पूर्ण कामको रकम सहितको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन ।

सम्झौता गर्ने व्यक्तिहरू

शिक्षा विकास निर्देशनालयको तर्फबाटः

स्थानीय तहको तर्फबाटः

१. निर्देशकको नामः

१ प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको नामः

हस्ताक्षर.....

हस्ताक्षर.....

२. योजना तथा कार्यक्रम शाखा

२. शिक्षा शाखा/ महाशाखा प्रमुखको नामः

हस्ताक्षर.....

३. कार्यालयको छापः

३. आर्थिक प्रशासन शाखा

हस्ताक्षर.....

४. कार्यालयको छापः

सम्झौता सम्पन्न भएको मिति: /..... /.....

१४

माननीय कुमारी मोक्तान
सामाजिक विकास मन्त्री